

ské „volby“. Řada feministek již svou energii nevěnovala aktivistickým centřům, ale nevládním organizacím, jež byly závislé na dotacích vlády nebo korporací, a často se tak zpronevěřovaly svým cílům. Některé feministky policickou agendu, jež se za touto podporou skrývala, pochopily a podařilo se jim pokračovat v původních cílech. Pro jejich přežití se stala zásadní nezávislost na institucích, včetně vlády, univerzity a velkých korporací, zejména těch, ve kterých rozhodují akcionáři. Jako příklad katastrofálního dopadu „vydávání knih jako na běžícím pásu“ (kdy jsou knihy víceméně stejné, jen v různých barvách) si uveďme Austrálii, kde korporace REDGroup, tvořená řetězcí Borders, Whitcoulls a Angus & Robertson a vlastněná společností Pacific Equity Partners, v únoru 2011 rozhodla o své dobrovolné likvidaci. Vysoké zadlužení soukromých akciových skupin spolu s chybnými úsudky, jež souvisely s maloobchodním prodejem elektronických knih (Lim, 2011), vedly k rozříštění a naprosté ztrátě firemní paměti. Prodej knih v rukou velkých korporací vypadá tak, že všechna knihkupectví vyhlíží stejně a prodávají stejné zboží. Na tomto modelu sice může zbohatnout několik konvenčních vydavatelství s velkým rozpočtem na marketing a občas i marginální nakladatel nějakého svérázného titulu, ale místním komunitám s konkrétními zájmy a potřebami zmíněný způsob prodeje knih žádný užitek nepřináší.

V době, kdy se v nakladatelském světě objevily velké knižní domy, se začalo postupovat i proti spisovatelům. V USA, kde má velký vliv filmový průmysl, se scénář k filmu objednával u scenáristů, kterým se platilo paušálem. Studia pak uzavírala smlouvy o převedení autor-ských práv na producenty a spisovatelé na trhu o ně za

poplatek přišli. Tento kurz brzy nabraly i vysoké školy, akademické časopisy a tisk. Tvrdily, že spisovatelé už za své psaní dostávají akademické platy, a autorská práva tak mohou uplatňovat univerzity, protože texty vznikly v rámci zaměstnání autorů. Vydavatelé časopisů a akademické literatury navíc tvrdili, že autoři přijem nepotřebují a jejich dílo by stejně jinak nevyšlo. Chtěli akademik získat povýšení a smlouvu na dobu neurčitou v prostředí, kde se neobešel bez citací své práce, potřeboval impaktované publikace.

V akademickém prostředí tak došlo k novému posunu a existují dobré důvody, proč se těmto konvencím postavit.

Nemají-li akademici jistotu smlouvy na dobu neurčitou, převod autorských práv zůstává neetickým opatřením. Přesto k němu dochází čím dál častěji, protože akademici pracují na základě krátkodobých smluv. Mnohé stále platné smlouvy obsahují ustanovení o letních prázdninách, a akademik je tak zaměstnán jen devět až deset měsíců v roce. Platy na takových pozicích jsou nižší, semináře je možné bez upozornění rušit, a akademik zůstává bez placené práce.

V posledních desetiletích došlo k prudkému nárůstu počtu tvůrčích seminářů, a to nejen na uměleckých a hu-
debních školách jako v minulosti. Vysokoškolské programy plní i tituly z oblasti tvůrčího psaní, designu, poezie, divadla, cirkusového umění a další. Vznikne-li nějaká báseň během pracovní doby či během platnos-
ti krátkodobé smlouvy, je rozumné, aby na ni autorské právo uplatňovala vysoká škola? Básníci jsou snad nej-
hůře placení tvůrčí umělci ze všech, přistupovat k básni stejně jako k patentu na vědecký vynález, vytvořenému